

Sygn. akt VIII U 1504/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2017 r. w Gliwicach

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 czerwca 2016 r. i 24 sierpnia 2016 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od 15 czerwca 2016 r.,
- zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1504/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. po rozpoznaniu wniosku z 16 czerwca 2016 roku odmówił ubezpieczonemu W. K. prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udokumentował wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu swojego stanowiska ubezpieczony wskazał, iż od 1 września 1972 roku do 30 czerwca 1979 roku zatrudniony był w Gminnej Spółdzielni (...) w W., a następnie od 2

lipca 1979 roku do 4 marca 1991 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w T.. W obu tych przypadkach, jak podkreślał ubezpieczony, pracował on bezpośrednio przy uboju zwierząt na stanowisku masarza, co dawało ponad 15-letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych (w szczególnym charakterze). Do odwołania skarżący dołączył świadectwa pracy.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w związku z przedłożeniem przez odwołującego się nowych dokumentów wydał 24 sierpnia 2016 roku kolejną decyzję – także odmowną. Tym razem przyjął on, że ubezpieczony wykazał 12 lat 10 miesięcy i 15 dni pracy w szczególnych warunkach (szczególnym charakterze). Organ rentowy odmówił uwzględnienia stażu skarżącego w takich warunkach (charakterze) w okresie od 1 lipca 1972 roku do 10 kwietnia 1978 roku, gdy odwołujący się zatrudniony był jako uczeń, później jako robotnik niewykwalifikowany w rzeźni, a następnie odbywał służbę wojskową.

Powyższą decyzję również zaskarżył ubezpieczony, podnosząc, iż organ rentowy bezzasadnie odmówił uwzględnienia spornego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (charakterze). Wskazywał on, że w tym czasie zatrudniony był bezpośrednio przy uboju zwierząt, a okres służby wojskowej powinien zostać uwzględniany do tego okresu w zakresie nabycia prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony W. K. w dniu (...) ukończył 60 lat, legitymował się na dzień 1 stycznia 1999 r. okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 26 lat i 4 miesięcy oraz złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony w okresach od:

- 1 lipca 1972 roku do 30 czerwca 1974 roku zatrudniony był jako uczeń w Gminnej Spółdzielni (...) w W.,
- 1 lipca 1974 roku do 26 kwietnia 1976 roku pracował na stanowisku określonym w świadectwie pracy jako „robotnik niewykwalifikowany w rzeźni” w tej spółdzielni,
- 27 kwietnia 1976 roku do 10 kwietnia 1978 roku odbywał służbę wojskową,
- 20 kwietnia 1978 roku do 30 czerwca 1979 roku wykonywał pracę jako masarz – rozbieracz w rzeźni w Gminnej Spółdzielni (...) w W.,
- 2 lipca 1979 roku do 4 marca 1991 roku wykonywał pracę przy uboju zwierząt w Gminnej Spółdzielni (...) w T.,

przy czym, poczynając od 1.07.1974r. praca świadczona była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony uczęszczał do szkoły kształcącej w Z.. Na zajęciach pojawiał się trzy razy w tygodniu. Dalsze trzy dni każdego tygodnia odbywał praktyki w Gminnej Spółdzielni (...) w W., z którą 1 września 1972 roku zawarł umowę o naukę zawodu w charakterze ucznia masarskiego. W spółdzielni znajdowała się ubojnia, pomieszczenie, w którym dokonywano rozbioru mięsa oraz trzecie przeznaczone do produkcji wędlin. Uczniowie praktykowali na terenie całego zakładu pracy. Ubezpieczony miał jednak stosunkowo mało praktyk przy rozbiorze mięsa i produkcji. W ubojni jako uczeń ubezpieczony zajmował się gotowaniem wody, parzeniem i czyszczeniem zwierząt oraz zdejmowaniem szczerziny. Samym ubojem zajmowali się starsi od niego pracownicy. Ponadto do zadań ubezpieczonego należało patroszenie, przecinanie i wywożenie mięsa do chłodni. Ubezpieczony nie ukończył szkoły, mimo to od razu po zakończeniu nauki został zatrudniony w tej samej spółdzielni – w ubojni. Jego obowiązki przy uboju pozostawały te same, co w czasie praktyk. Ubezpieczony robił to samo, co inni pracownicy, którzy ukończyli szkołę. Częściej

zajmował się skórowaniem, przecinaniem mięsa, patroszeniem, a mniej parzeniem i czyszczeniem. Samej czynności uboju jednak dalej nie dokonywał.

Po odbyciu służby wojskowej nic się nie zmieniło w pracy ubezpieczonego. Natomiast w T. ubezpieczony zajmował się tym samym, co w W., przy czym do tego także zabijał zwierzęta prądem.

Ubezpieczony w 1990 roku ukończył kurs czeladniczy (w rzemiośle rzeźnictwo i wędliniarstwo), ale po 1991 roku nie pracował już w zawodzie.

(dowód: dokumentacja akt organu rentowego, akta osobowe ubezpieczonego, zeznania J. J. – k. 53, zeznania H. J. – k. 62; przesłuchanie ubezpieczonego – k. 62)

Odnośnie rodzaju rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczonego Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków oraz ubezpieczonego, gdyż były one rzeczowe, szczegółowe, logicznie uporządkowane oraz zasadniczo zgodne ze sobą. Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornych okresach jego zatrudnienia i stąd niewątpliwie posiadali wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez niego pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwolania ubezpieczonego zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) prawo do emerytury ma ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31 grudnia 1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.),
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Po myśli § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W niniejszej sprawie bezsporne pozostawało, iż ubezpieczony ukończył wiek emerytalny 60 lat, legitymował się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym co najmniej 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Okolicznością sporna pozostawało natomiast posiadanie przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia wykazie A, dziale X poz. 8 jako pracę w szczególnych warunkach w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym wymieniono „prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt”. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lutego 2012 r. (sygn. akt II UK 125/11, OSNP 2013, nr 1-2, poz. 18), wskazał, że praca przy uboju zwierząt obejmuje również czynności przygotowawcze i późniejsze związane z rozbiorem

mięsa. Z kolei Sąd Najwyższy w wyroku z 6 sierpnia 2013 roku (sygn. akt II UK 9/13) uzupełnił, że: za takim właśnie rozumieniem przemawia już tylko gramatyczna wykładnia tego pojęcia, która wskazuje jednoznacznie, iż nie chodzi w nim wyłącznie o sam ubój zwierząt, ale również o inne czynności bezpośrednio z nim związane, wykonywane, zarówno przed ubojem, jak i po jego dokonaniu. W przeciwnym razie prawodawca nie posłużyłby się bowiem pojęciem "prace przy uboju zwierząt", lecz określiliby te prace na przykład jako " (...)prace polegające na uboju zwierząt". Potwierdzeniem takiego sposobu rozumienia omawianego pojęcia jest także jego ocena przy wzięciu pod uwagę metod wykładni funkcjonalnej. Jeśli bowiem do zakresu obowiązków osoby zatrudnionej na stanowisku ubojowego należy nie tylko sam ubój, tzn. pozbawienie zwierzęcia życia, ale również oparzenie, usuwanie szczerzyny i naskórka, obróbka wstępna oraz podzielenie tuszy (zob. ocena ryzyka zawodowego ubojowego, J. Pukaluk, M. Abramowski, C.H. Beck 2012), to "prace bezpośrednio przy uboju zwierząt", muszą być postrzegane jeszcze szerzej i obejmować kolejne czynności mające na celu przygotowanie mięsa pochodzącego z uboju do jego dalszego przetworzenia.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe w sprawie wykazało w sposób jednoznaczny, że ubezpieczony w okresie od 1 lipca 1974 roku do 26 kwietnia 1976 wykonywał właśnie pracę bezpośrednio przy uboju zwierząt – nawet jeśli nie parął się samą czynnością uboju. Skarżący bowiem gotował wodę (czynność przygotowawcza), jak również parzył i czyścił zwierzęta, zdejmował z nich szczerzynę oraz skórował. Stanowisko pracy ubezpieczonego związane było z wykonywaniem prac przy uboju zwierząt, choćby formalnie skarżący zatrudniony pozostawał jako „robotnik niewykwalifikowany”.

Ponadto organ rentowy błędnie nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu pełnionej przez niego służby wojskowej od 27 kwietnia 1976 roku do 10 kwietnia 1978.

Wskazać należy, że w zakreślonym wyżej czasie obowiązywał przepis art. 108 ustawy z dnia 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1967 r., Nr 44, poz. 220 ze zm.), które przewidywało wliczenie pracownikowi do okresu zatrudnienia czasu odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Zasady zaliczania precyzowało wówczas obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. 1968, nr 44, poz. 318 ze zm.). W § 2 ust. 1 prawodawca ustanowił obowiązek zatrudnienia żołnierza przez zakład pracy na poprzednio zajmowanym stanowisku, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosił powrót do zakładu pracy. Wówczas – w myśl § 5 tego rozporządzenia – należało wliczać czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Do kwestii tej odniósł się zresztą Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.02.2014r. (II UK 293/13, LEX nr 1441189), gdzie wskazał, że zmianą omawianych przepisów, która weszła w życie w dniu 1.01.1975r. ustawodawca potwierdził wliczanie pracownikowi okresu służby wojskowej do zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem do czasu zmiany przepisu tj. do 30.09.1979r.

Skoro zatem po odbyciu służby w wojsku ubezpieczony zgłosił się do zatrudniającego go przedtem zakładu pracy w terminie nieprzekraczającym 30 dni, to okres służby należało również uznać dla potrzeb emerytalnych jako czas wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Zatem bezsporny między stronami okres pracy w szczególnych warunkach, wynoszący 12 lat 10 miesięcy i 15 dni, należało powiększyć o czas pracy ubezpieczonego w Gminnej Spółdzielni (...) w W. między 1 lipca 1974 roku do 26 kwietnia 1976 roku i okres służby wojskowej między 27 kwietnia 1976 roku do 10 kwietnia 1978, czyli o 3 lata 9 miesięcy i 10 dni. Zatem łączny staż pracy w szczególnym charakterze ubezpieczonego przekroczył 15 lat. W takiej sytuacji spełniał on wszystkie warunki nabycia prawa do emerytury.

Dla rozstrzygnięcia sprawy nie miało zatem znaczenia ustalenie, czy ubezpieczony świadczył jako uczeń pracę w warunkach szczególnych. Na marginesie jednak należało zaznaczyć, że okres ten prawidłowo nie został przez organ rentowy zaliczony do pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczony – w czasie umowy o naukę – nie tylko pracował w ubojni, ale także praktykował (nawet, jeśli w mniejszym zakresie) przy rozbieraniu mięsa i produkcji wędlin, nie

wspominając już o zajęciach szkolnych. Jak trafnie dostrzegł Sąd Apelacyjny w Gdańsku (w wyroku z 16 lutego 2016 roku, sygn. akt III AUa 1686/15): Okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy bezsprzecznie jest w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U., Nr 8, poz. 43).

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 15 czerwca 2016r., tj. od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat (art. 100 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w pkt 2 wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 98 § 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz.1804). Zasądzona kwota stanowi łączną stawkę zastępstwa procesowego za oba postępowania wszczęte z odwołania ubezpieczonego. Dla potrzeb rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd przyjął – pomimo ostatecznego uwzględnienia w całości żądania skarżącego – że jest on stroną wygrywającą proces jedynie w połowie. Należało wziąć pod uwagę, że organ rentowy wydał dwie zaskarżone decyzje dotyczące tego samego przedmiotu jedynie z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie załączył od razu do pierwszego z wniosku świadectw pracy, którymi nie dysponował ZUS.

Sąd nie dopatrył się ponadto podstaw do zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce minimalnej, jak domagał się tego pełnomocnik ubezpieczonego. Niewielki zakres przeprowadzonego postępowania dowodowego wskazywał, że stan faktyczny sprawy nie jest zawiły. Podobnie stopień prawnego skomplikowania sprawy nie odbiegał od typowych postępowań dotyczących przyznania emerytur na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

(-) SSO Grażyna Łazowska